

НАПРЯМ 8. ПІДТРИМКА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-464-4-65>

Василик Т. І.

*кандидатка історичних наук,
провідна журналістка Центру комунікацій,
асистентка кафедри друкованих медіа та історії журналістики
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «КРИМСЬКОТАТАРСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА» В КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: 10 РОКІВ ПОСТУПУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ОФІЦІЙНОГО САЙТУ УНІВЕРСИТЕТУ)

Тема збереження, вивчення та популяризації кримськотатарської мови є вкрай актуальною. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 №670 «Про затвердження переліку мов національних меншин (спільнот) та корінних народів України, яким загрожує зникнення» кримськотатарська мова є мовою корінних народів України, якій загрожує зникнення [8]. Київський національний університет імені Тараса Шевченка десять років поспіль спрямовує зусилля на підтримку та вивчення кримськотатарської мови як однієї з важливих складових нашого багатокультурного суспільства. Мета дослідження полягає у введенні до наукового обігу матеріалів сайту КНУ імені Тараса Шевченка, які розкривають історію відкриття у 2014 році на базі Навчально-наукового інституту філології спеціальності «Кримськотатарська мова та література» й непростий шлях її становлення. Публікації мають інформативний потенціал та історичну цінність і можуть бути використані в різних наукових розвідках у сфері подальшого вивчення окупації й анексії Криму, інтеграції кримських татар в українське суспільство, збереженні культурної спадщини кримських татар, дослідженні комплексу заходів, спрямованих на виконання «Стратегії розвитку кримськотатарської мови на 2022 – 20232 роки» [10].

Питання корінного народу Криму перебуває у фокусі уваги КНУ імені Тараса Шевченка, про що свідчить аналіз стрічки новин університетського сайту. За нашими підрахунками за період з 2014 по 2024 рік 48 публікацій висвітлюють питання кримськотатарського народу. Огляд матеріалів сайту дає підстави стверджувати, що через трагічні події березня-квітня 2014 року, а саме окупацію й анексію Криму РФ, студенти кримських закладів вищої освіти масово шукали освітнього прихистку в університетах, розташованих в інших регіонах України. У матеріалі сайту «Кримська хвиля» подано статистику таких звернень до КНУ імені Тараса Шевченка: «За період з 25 березня по 1 квітня 2014 року до Київського національного університету імені Тараса Шевченка звернулося близько 100 студентів із заявами й клопотаннями про переведення. Всього до Університету станом на 1 квітня 2014 року переведено 71 особу з наступних кримських навчальних закладів: Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського – 44; Кримського гуманітарного університету – 15; Чорноморської філії Московського державного університету – 4; Севастопольського Інституту банківської справи – 2; Севастопольського національного технічного університету – 2; Кримського інженерно педагогічного університету – 2; Філії КНЕУ імені Вадима Гетьмана – 1; РВНЗ Феодосійський політехнічний технікум – 1» [6].

Адміністрації КНУ імені Тараса Шевченка вдалося оперативно вибудувати механізми переведення, урегулювати питання оплати навчання за контрактом, організувати поселення та побут переведених студентів. Водночас громадська організація «Земляцтво кримських татар у місті Києві» звернулася з листом, у якому висловила ідею щодо започаткування підготовки фахівців за спеціальністю «Кримськотатарська мова і література». Цей задум адміністрації Університету вдалося втілити в життя разом з ННІ філології. Двадцять першого травня 2014 на сайті Університету опубліковано матеріал про Форум до 70-ї річниці депортації кримськотатарського народу й анонсовано: «Цього року в Інституті філології на кафедрі тюркології відкривається новий напрям підготовки бакалаврів – кримськотатарська мова та література. Абітурієнти можуть вступати на нього під час цьогорічної вступної кампанії» [13].

Про вивчення кримськотатарської мови в ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка йдеться у восьми публікаціях офіційного сайту Університету: «Нотатки КНУЕХРО: Кримський вектор КНУ» [7]; «Прямуючи до 10-річчя: кримськотатарська мова у Шевченковому університеті» [11]; «Університетські вчені долучаються до збереження та розвитку кримськотатарської мови» [12]; «В КНУ вшанували

національний прапор кримських татар» [2]; «До Дня боротьби за права кримськотатарського народу» [3]; «КНУ заперечує припинення вивчення кримськотатарської мови» [5]; «КНУ випустив перший набір на спеціальність «Кримськотатарська мова та література» [4]; «В Інституті філології КНУ відкрито Центр кримськотатарської мови і літератури» [1]; «Форум до 70-ї річниці депортації кримськотатарського народу» [13].

Підсумовуючи, слід зазначити, що публікації офіційного сайту КНУ імені Тараса Шевченка, дають можливість простежити непростий шлях, який пройшла спеціальність «Кримськотатарська мова та література» від відкриття до сьогоднішнього дня та констатувати: випускники спеціальності працюють у дипломатичних установах, стають викладачами кафедри й продовжують передавати набуті знання, ініціюють різноманітні заходи з популяризації кримськотатарської мови та культури. Філологи-кримознавці КНУ імені Тараса Шевченка беруть участь у дослідженнях правопису, розробці підручників, ведуть комунікацію з Меджлісом кримськотатарського народу, базами практик: АТР – першим кримськотатарським телеканалом, Кримським Домом, громадськими організаціями тощо.

Отже, починаючи з 2014 року, Київський національний університет імені Тараса Шевченка стоїть на захист кримськотатарського народу та визначив одним із пріоритетних завдань збереження, вивчення й популяризацію кримськотатарської мови, що уможливило якісне виконання державних розпоряджень, зокрема Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції розвитку кримськотатарської мови [9], на основі якої було затверджено «Стратегію розвитку кримськотатарської мови на 2022 – 2032 роки» [10].

Література:

1. В Інституті філології КНУ відкрито Центр кримськотатарської мови і літератури. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/8099> (дата звернення: 16.12.2024).
2. В КНУ вшанували національний прапор кримських татар. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/12795> (дата звернення: 16.12.2024).
3. До Дня боротьби за права кримськотатарського народу. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/11573> (дата звернення: 17.12.2024).
4. КНУ випустив перший набір на спеціальність «Кримськотатарська мова та література». *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/9757> (дата звернення: 16.12.2024).

5. КНУ заперечує припинення вивчення кримськотатарської мови. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/10719> (дата звернення: 15.12.2024).

6. Кримська хвиля. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/5538> (дата звернення: 15.12.2024).

7. Нотатки КНУЕХРО: Кримський вектор КНУ. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/13207> (дата звернення: 17.12.2024).

8. Про затвердження переліку мов національних меншин (спільнот) та корінних народів України, яким загрожує зникнення від 07.06.2024 № 670 : Постанова Каб. Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/670-2024-%D0%BF/ed20240607#Text> (дата звернення: 16.12.2024).

9. Про схвалення Концепції розвитку кримськотатарської мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7.04.2021 р. № 296-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.12.2024).

10. Про схвалення Стратегія розвитку кримськотатарської мови на 2022 – 2032 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 .02. 2022 р. № 224-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.12.2024).

11. Прямуючи до 10-річчя: кримськотатарська мова у Шевченковому університеті. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/13091> (дата звернення: 17.12.2024).

12. Університетські вчені долучаються до збереження та розвитку кримськотатарської мови. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/12816> (дата звернення: 17.12.2024).

13. Форум до 70-ї річниці депортації кримськотатарського народу. *Київський Національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://knu.ua/news/5673> (дата звернення: 16.12.2024).